

The background of the entire page is a dramatic, golden-hued sky. A bright light source, possibly the sun or a star, is positioned on the left side, casting a powerful beam of light that curves across the sky, resembling a rainbow or a comet's tail. The sky is filled with dark, swirling clouds, and the overall color palette is dominated by warm, golden, and brown tones. The text is overlaid on this background.

BOJAN EKSELENSKI

KREDITI ONKRAJA

LAHKO ZAKREDITIRATE DUŠO?

HUDIČ SI ŽE LASTI VAŠO DUŠO, A VI TEGA ŠE NE VESTE.

Kazalo zakreditiranja

[Kazalo vsebine](#)

[Časovni kredit](#)

[Kredit ljubezni](#)

[Kredit sreče](#)

[Kredit uspeha](#)

[KOLOFON](#)

Bojan Ekselenski

Kreditni onkraja

Lahko zakreditirate dušo?

Zbirka Fantazija

Kazalo vsebine

[Časovni kredit](#)

[Kredit ljubezni](#)

[Kredit sreče](#)

[Kredit uspeha](#)

[Kolofon](#)

Časovni kredit

Ko ti zmanjkuje časa ...

Čas ... vedno mi manjka časa. Narava mojega dela je, da moram biti ves čas z mislimi v poslu. Moram. Konkurenca je neusmiljena. En dan te ni, že te ni za vekomaj. Od poroke je minilo petnajst let, imam dva sina, ki ju vidim enkrat tedensko. Starejši Mitja je v prvem letniku gimnazije, mlajši Sergej guli osmi razred. Sploh ne vem, kdaj sta tako hitro postala prava mala moža.

Kdo je bil na njenih rojstnodnevnih zabavah pred desetimi leti? Ne pomnim, ker sem delal. Kdaj sem bil nazadnje z njima? Če se ne motim, pred tremi tedni med podaljšanim vikendom. Pa še takrat me je vsake pol ure prekinjal mobi. Zoprno. Sinova bosta odrasla mimo mene. Na srečo žena Lina skrbi za vse štiri hišne vogale. Lepotica je iz revne družine in zna ceniti standard, ki si ga lahko privoščimo z mojim uspešnim podjetjem.

Hitim do svoje pisarne. Nočem domov prinašati svojih poslov. Kmalu bo zaključena izgradnja pristajališča za moj helikopter. Ta boj za dovoljenja se je le iztekel v mojo korist. Ko bo vse končano, se bom v službo vozil s helikopterjem in ne bom izgubljal časa na avtocesti.

Ob spremljavi radijskega cigu – migu razmišljam o naslednji poslovni potezi. Z njo bom še enkrat prehitel konkurenco.

Ampak zakaj ima dan tako malo ur? Zakaj nima dve uri več in bi lahko ti dve uri preživel s sinovoma in Lino? Zakaj samo 24 ur in niti minute več?

Zagledan v točko pred sabo sem hitel po ulici, polni človeškega gomazenja. Ravno sem ponovno razmišljal o času. V tistem trenutku se zaletim v uglajenega gospoda srednjih let.

»Oprostite,« sem vljuden. Gospod samo prijazno prikima:

»Nič hudega. Vsakdo je lahko z mislimi kje drugje. Ste kdaj pomislili, da je vaša težava rešljiva?«

Zmedeno odvrnem:

»Kakšna težava?«

Mož se skrivnostno zareži:

»Vaša težava s časom. Si ne bi želeli, da bi samo vi imeli vsak dan 26 ur časa?«

»Kaj se vi hecate? Nimam časa za to.«

V tistem hipu me nekaj preleti. Neki nenavaden srh, vzburjenje ali kaj vem,

kakšen občutek. Mož me prime za nadlaket:

»Gospod Robert Bogatin, stopite z mano. Pet minut za nešteto ur, ki jih boste preživeli s svojima sinovoma.«

»Kako veste za moje ime in za moja sinova?« me spreleti.

Mož zaupljivo prikima:

»Marsikaj vem, ker je to moja naloga. Jaz sem zastopnik silno pomembnega in močnega interesnega združenja.«

Ne vem čemu, mogoče me je s čim zacopral, a sledil sem mu v nenavadno trgovino, polno čudnih stvari. Najbolj me presuni mogočni lesteneč, zlasti njegov nenavaden podaljšek, stilizirana peščena ura. Na mizo položi nenavaden, že izpisan obrazec.

»Kaj to pomeni?« izleti iz mene. Mož se znova zaupljivo nasmehne. Bil je ves pocukran:

»To je časovna kreditna pogodba. Sestavljena je samo za vas.«

»Kakšna pogodba?«

»Saj ste slišali. Časovna kreditna pogodba.«

»In kaj naj to pomeni? Bojim se, da bom šel. Res nimam časa.«

Gospod me zadrži:

»Podpišite to pogodbo in imeli boste čas. Naj vam razložim, kako deluje,« me razoroži s svojo prepričljivo prijaznostjo. Sploh mi ni bilo jasno, čemu sem prenašal njegove čudaškosti.

Sicer pa, mi je sploh ostalo kaj drugega? Če sem že nasedel norosti, naj nasedem do konca. Naj se vidi razkošje natega na suho! Samo prikimam. Mož svečano nadaljuje:

»Vidite, za vsak dan dobite 2 uri dodatnega časa. Ti dve uri boste,« zavrti z očmi: »Nekako posmrtno odslužili. Ko umrete, ne greste v pekel ali nebesa, temveč se vrnete in odplačate ta časovni kredit z obrestmi. Za vsako dobljeno uro boste delali deset ur!« poudari in mehko nadaljuje: »Se strinjate? Zdaj boste vsak dan dve uri s sinovoma in ženo Lino, nakar boste posmrtno živeli življenje nekoga, ki vam ga mi dodelimo. Veste, krog življenja mora biti ves čas sklenjen. Bilance se morajo izravnati.«

»Je to možno?« sem ohranil trezno glavo. Zgrozil sem se ob misli, da vedo tudi za ime moje žene. Ta prijazni striček mora biti bolan. Trezen človek ne more govoriti česa takšnega. A zakaj mu ne bi ustregel? Podpisal bom, če ni nikjer nobene denarne klavzule in grem. Naredil bom stričku veselje. Naj ima izravnane svoje bilance norosti.

Stopim do pulta, hitro preletim list pogodbe in že želim podpisati, ko me ustavi:

»Ampak gospod, priporočam vam, da preberete vse klavzule pogodbe. Res, v njih ni nikjer omenjen denar. Ampak kljub vsemu, gre za kredit. Vi ste poslovnež in preden podpišete, vedno preberete celotno vsebino pogodbe. Zakaj bi zdaj ravnali drugače? Saj denar ni cilj, temveč sredstvo. Pri nedenarnih pogodbah bi mogoče morali postopati še previdneje.«

Zamahnem z roko:

»Že preveč časa sem izgubil. Če ne veste, moj čas je denar. Dajte, da podpišem,« malce nejevoljno odvrnem in pograbim ponujeno starinsko nalivno pero s filigransko vgravirano peščeno uro. Hitro dam podpis na vse tri izvode pogodbe, se rokujem s prijaznim, a malce trčenim možakarjem, in stečem svojemu poslu naproti.

Mož tiho prišepne:

»Gospod, pogodbo bi morali prebrati.«

Odkimal sem in urno zapustil čudaško poslovalnico.

Ne vem, kaj se je dogajalo, a od takrat sem imel vsak dan vsaj dve uri časa za družino. A žal sinova niti Lina niso več našli časa zame. Je bilo to del pogodbe? Nikakor ne. Kakšen smisel bi imela? Seveda, popolnoma logično. Petnajst let moje odsotnosti je bilo preveč. Lina me je tisto leto zapustila in mi pojedla pol moje firme s skoraj vsemi nepremičninami. Kdo bi ji zameril? Našla si je mladega žrebca, kako mu je že ime? Aha, Luka! Zbodlo me je, ker je mladi porivač užival v tem, kar sem jaz ustvaril iz nič. A treba je živeti. Ne smeš se ustaviti. Sinova sta končala gimnazijo, zatem vsak svoj faks. Starejši je uspešno končal ekonomsko, a mlajši pravno fakulteto. Nista hotela delati v moji firmi, temveč sta ustanovila svojo. Kmalu sta postala uspešna mlada poslovneža. Tudi meni se ni godilo slabo. Firmo sem znova povzdignil tja, kamor je že bila.

Še enkrat sem dokazal svoj nos za prave ljudi. Zaposlil sem mlado

doktorico, ki je v praksi dokazala svojo akademsko nadpovprečnost. Poročil sem se še drugič. Karmen je bila upogljivo gospodinjsko bitje. Otrok si seveda nisem več umišljajal. Pozabil sem že na davno podpisani časovni kredit. Pozabil sem tudi na tisti dve uri, ki ju nisem nikoli resnično občutil. Tako so minevala leta in približeval se je moj 60. rojstni dan. Poklical sem starejšega sina:

»Mitja, ker imaš veliko obveznosti, te že zdaj vabim na svojo okroglo cifro. Fešta bo pri Zofki.«

Sin hitro odvrne:

»Ata, žal ne morem in tudi Sergej ne bo utegnil, saj imava tiste dni na Dunaju pomemben sestanek.«

Poskusil sem z nekaj drugimi datumi. Vedno isto. Končno jezno odvrnem:

»Kako to, da si nikoli ne moreta vzeti časa za očeta?«

Sin mi hladno odvrne:

»Naj te še jaz vprašam,« jezno zarenči: »Kako to, da si pozabil na najinih prvih 15 let življenja?«

Požrl sem cmok v grlu.

60 letnice nisem dočakal. Nekega večera me je stisnilo in zvrnil sem se po tleh. Telo me ni več nosilo. Opazoval sem, kako so me oživljali. Moja duša je zaplavala nad negibno telo. Šit! Slišal sem svojo Karmen, ki je neprizadeto vzdihnila:

»Še dobro, da je bil tako fino zavarovan. Vsaj nekaj od seksualno pomanjkljivega junca.«

Zdrznil sem se. Tedaj se nad mano odpre čudovita panorama. Sonce je sijalo nad nenavadno svetlim poljem. Zagledam čudovito gorsko dolino. Žuborenje slapov med pomirja. To je torej posmrtnost. Saj ni tako slabo. Pravzaprav je odlično. Ravno postane lepo, ko vse skupaj izgine. Znajdem se v telesu. Tedaj se spomnim na kreditno pogodbo. Zakaj je nisem prebral?

Groza! Prepoznam telo svojega sina Mitje. To je torej cena, ki jo morem plačati. Začutim vso bolečino svojih odsotnosti.

Zdaj sem vedel ...

Kredit ljubezni

Koliko je vredna
ljubezen?

Priznam, jebivetrnik sem in nikjer nisem zdržal dlje od nekaj mesecev. Če sem pošten, zame je vrh glave in še več dovolj že eno leto istih štirih sten z istim parom nog za zadovoljitev potreb samca. Moje delo mi je nudilo odlično potuho za obletavanje širnega sveta. Lahko sem živel svobodno življenje predatorskega samca pod svobodnim soncem tega sveta, polnega lepih možnosti za zadovoljitev potreb in užitkov. Predvsem slednjega. Nikoli nisem pomislil, da bi se kje ustalil. Čemu bi se? Komu mar za stalnost, če si lahko v gibanju? Ljubezen in družina? Dajte no, ne zafrkavajte me s temi utežmi, ki te vlečejo navzdol, v ponor dolgočasne rutine. Poznam samo enega boga. Ugledam ga, ko stopim pred ogledalo in takrat mu rečem:

»Edino ti si pomemben. Vse ostalo je zato, da ti služi.«

Kupoval sem bivališča, kupoval sem hrano in kupoval sem ljubezen. Kot ne moreš vsak dan jesti piščanca, tako ne moreš vsak dan ljubiti istega mednožje. Vse je ekonomija. Odšteješ nekaj bankovcev in profesionalka ti brez nerganja izkazuje ljubezen. Zvečer lahko, namesto plesa okoli njene razvajene riti, preživiš pred TV. Potem mirno, ob pivu ter čipsu, brez ženskega nadlegovanja, pogledaš fuzbal. Če kupljena češplja po kakšnem nesrečnem naključju teži, jo odsloviš in nabaviš drug par plačljivih visokopetnih nog. Sponzoruš je vedno na pretek. Ob krizi jim je cena močno padla, saj je naenkrat več ponudbe ob manj povpraševanju. Preostali še aktivni predatorji dobimo več pičkovja za manj keša.

Naj vas pred razmišljanjem o iluziji, imenovano srečna družina opozorim na otroke. Ti so vedno del paketa. tako vas samica zaklene v svoji peklenski ječi. Izgubil sem cel kup kolegov, ker morajo, namesto tritedenskega potapljanja na Maldivih, peljati tečno samico in razvajene froce v prikolicu kampa pri Zadru. Na ukaz nedojebane samice vsako leto preživijo dvakrat po dva tedna v kampu pri Zadru. Nobenega piva, nobene prave sprostitve, samo ples sužnjev okoli vsakodnevnega dolgčasa na potenco. Če se jim popolnoma ne uklonijo, jih oskubijo do kosti in še več. Takšna je pač družinska idila. Samec gara, samica s froci pa troši, vrešči in teži. Je to vaše sanjsko življenje? Če prikimate, ste gotovo motena oseba.

Minevala so leta. Izgubil sem stike z obema bratoma in sestro. Prepustili so se zdolgočaseni rutini in zdaj vegetirajo, oklepajoč se spominov na dneve, ko smo ga skupaj biksali. Najbrž je edino razburjenje, ki ga doživijo, kakšen pogreb. Ko sem že pri tem, za pogreb očeta sem izvedel iz časopisa. Res bi bil trčen, če bi namesto safarija igral užaloščenega sina. Pri Jezusu, umiraš od trenutka, ko te mati rodi v ta zmešan svet. Zakaj bi delal sceno iz neizogibnega? Za pogreb matere sem izvedel čisto slučajno. Na srečo mi ne more več žugati iz groba, kako me premalo vidi, kakšen sebičen pesjan sem postal po dedovi oporoki in kako nespameten sem. Imel sem ves širni svet in vso potrebno ljubezen sem plačal. Pravzaprav je vse na tem svetu plačljivo v kateri od valut.

Ko sem razširil dedov posel, sem bil povsod zaželen. Plačal sem družbo, žural, se naveličal in rekel adijo, ali kar šel. Zakaj pa ne? Vedno sem imel na računu za osebno zapravljanje vsaj sedem milijonov evrov. Zategadelj sem lahko zapravil, kolikor sem hotel in kjer sem hotel.

Me sprašujete po potomcih? Kdo bo pojerbal uspešen posel, ki kar sam polni račun? Dajte no! Šele potem bi se znašel v zverinjaku. Ljubezen? A res? Ko bom dovolj stari junec, si bom našel miren kotiček, plačal par mladih, ljubkih nogic in če je bog pravičen, bom umrl med temi srčkanimi stvarčicami.

Preveč mojih kolegov so njihove tako imenovane življenjske ljubezni spravile ob človeka vredno življenje. Ni hujšega, od jezne in zamerljive samice. Oskubile so jih do kosti. Zakaj? Ker so verjeli, da ljubezen nima cene. Ko so spoznali nasprotno, je bilo prepozno za njihove izgubljene duše. Naj vam podam primer prijatelja Roberta. Žena, navidezno hvaležno bitje iz družine iz dna, ga je oskubila do nule. Pobrala mu je vse, razen slabše polovice firme in majhne hiše. Še jahta, s katero sva vsako leto vsaj teden ali dva poslovno žurala, je prešla v njene pohlepne kremplje. Vse v imenu resnične ljubezni. Jaz sem ohranil realen pogled na svet. Ženske privlači moški status, ki naj bo čim višje na grški abecedi. Ta status je vezan na število mest na bančnem računu. Neubranljivo jih privabi moška ekonomska moč, torej viri financiranja njihovega nabiralniškega nagona. Moški pa padamo na žensko seksualnost. Samci se radi postavljamo s svojo samico. Osebno neizmerno uživam v zavisti konkurentov, ko na poslovno zabavo pripeljem takšno z najdaljšimi tacami in najbujnejšimi joški. Zakaj bi to mazali z nekakšnimi družinskimi neumnostmi? Ženske, s katerimi sem se pojavil, so bile z mano zaradi mojega denarja, a jaz z njimi zaradi njihove seksualnosti. Rad sem imel to ekonomijo. To je zdrava in vedno delujoča ekonomija. Vse drugo je laž.

Tako sem nekega dne vzneseno hodil po Oxford Streetu. Rad sem imel živahnost Londona in predvsem brezkompromisnost finančnih zveri Citija. Te dni sem, zgolj zaradi vzdrževanja predatorske kondicije, angleškim jastrebom dokazal, da lahko tudi iz Slovenije pride nepremagljiva finančna zver.

Ravno si zaželim pokukati novo kolekcijo čevljev, ko trčim v žensko srednjih let. Tako na hitro ... na meji užitnosti. Kot zrezek, ki ga zmažeš, ker se prašič v tebi oglašča in so vsi bližnji viri hranjenja zaprti. Zadovolji tvojo lakoto, ni pa gurmanski užitek. Oprostite, ampak ženske vedno ocenjujem s tržnega vidika. Kaj morem, poklicna deformacija.

»Oprostite,« me ogovori in zap'rmej sem ji videl z nežnimi gubicami

obrobljeno potrebnost v očeh. Te, ki vedo, da se jim ura izteka, so umetnice. Darujejo se za morebitno zadnje sladostrastje, preden jim biološka ura ali okolica reče 'game over'. Ko ženske pridejo v tita leta, so podobne avtomobilom brez pogona. Sicer fino na pogled, a neuporabno. Mene je v dragem apartmaju čakala rdečelasa alfa samica, zato nisem želel izgubljati časa z nečim precej nižjim po grški abecedi. Zlovoljno izstrelim:

»Ja in?« cinično odvrnem in se želim posvetiti čevljem. Že mesec dni sem brez novih čevljev, kar je že na meji nesprejemljivosti.

Ona vztraja:

»Gospod, vas lahko za hip zmotim?«

Besno pihnem, saj sem sovražil takšno ulično akviziterstvo:

»Kaj želite od mene?« in si mislim: *»Prodajaš se lahko, če je povpraševanje. A kdo bi kupil avto, tik preden mu crkne mašina? Razprodaja?«*

Ona se nasmehne:

»Mislite, da sem tudi jaz naprodaj? Na razprodaji?«

Za hip me oblije sram. Ampak samo za hip. Moja teflonska duša je odporna tudi na peklenški ogenj prevaranih pičoz. Frača mi je skoraj brala misli. Medeno nadaljuje:

»Kaj bi naredili, da za ljubezen ne bi več plačevali?«

Debelo sem jo pogledal:

»Plačeval? Saj vsaka hoče denar,« se zamislim in pribijem: »Tako ali drugače. Dokler mi ne manjka denarja, mi je prav fino. Ne pridigajte mi o ljubezni, saj niste moja mama. Ljubezen je zgolj ena od oblik ekonomije. Samo to in nič več.«

Ona vztraja:

»Denar je in ga ni. Tudi tisti, ki ga nimajo, znajo prejemati in darovati ljubezen. Veste, ljubezen ni kategorija borzne kotacije, temveč si jo je treba zaslužiti z darovanjem. Kaj, če vam nekdo ponudi ljubezenski kredit?«

Zgrozil sem se ob njenem nakladanju:

»Da bi namakal na kredo? Darovanje?« zamahnem z roko:

»Tudi pička, ki me čaka, mi daruje ljubezen, a jaz ji darujem diamantno ogrlico v paketu s stanarino v luksuzni stekleni palači. Vedno je daj, dam sistem. Pripadate kakšni verski sekti, kjer se dol dajete v imenu božje ljubezni?«

Ženska me prebada s svojimi globokimi, najbrž seksa lačnimi očmi. Ne odneha, je kot nadležen komar:

»Ne gre za namakanje, temveč ljubezen. In nisem lačna seksa, kot ste vi obupno lačni ljubezni. Globoko v sebi iščete nekaj več, kar nima cene, izražene v eni od svetovnih valut. Človek vedno hrepeni po nedosegljivem. To mu daje motiv za življenje. In tu vam lahko pomagam. Stopiva do moje pisarne. Je tukaj zraven.«

Pihnem in zavrtim z očmi. Lepo sem zagreznil v ta čvek. Ampak, zapletel sem se v pogovor in kaj me stane, če stopim z njo? Saj sem vedno na preži za novo avanturo. Mogoče je to ena od njih. Tudi hitra hrana se kdaj prileže.

Lično urejen lokal je bil prazen. Vse je bilo brežhibno urejeno. Poznala se je ženska roka. Začudim se tej nenavadni tišini, tej svečanosti minimalistično opremljenega prostora. Še hrup okolice ne vdira v to kraljestvo zasebnosti.

Naslonim se na brežhibno očiščen pult:

»Za kaj gre? Rad imam izzive in dajte mi izziv!«

Ona me znova objame s tistim potrebniškim pogledom, resno prikima in mi pred nos porine polo obrazcev:

»Gospod Peter, za vas imamo izziv, na katerega ste pripravljeni bolj, kot kdorkoli do zdaj.«

Prestreli me presenečenje:

»Od kod veste moje ime?« Cmok mi ostane v grlu.

Ženska resno odvrne:

»Gospod, sem iz pomembnega in vplivnega združenja in moja naloga je vodenje o potrebi, še preden se ta pojavi. Vi potrebujete ta ljubezenski kredit in kmalu boste doumeli, kako prav imam.«

Ob misli na idejo ljubezenskega kredita me začne nekaj nežno daviti. Komaj izdavam:

»Ljubezenski kredit? Kaj je to? Bom na kredo namakal?«

Ona ostane ledeno hladna. V očeh se namesto potrebnosti zrcali stroga pozornost:

»Naj vam na kratko razložim. Za vsako uro resnične ljubezni, ki je boste deležni, boste deset ur posmrtno služili, kot vam bomo naložili v trenutku, ko pride vaša ura.«

Zakrohotal sem se:

»Posmrtno? Ste hecni? Kateri sekti pripadate? Koliko mi mislite izvleči iz žepa? Bo jurja dovolj?«

Znova začutim pritisk tistega dušečega cmoka. Ona ostane hladno resna:

»Sem omenila denar? So brezvredne stvari z velikansko ceno, izražene v valuti, in so brezplačne, vendar neprecenljive stvari. Ljubezenski kredit ne omenja denarja. za ta kredit ni pomembna kreditna sposobnost, temveč potreba po uravnoteženju ciklov življenja. Po smrti vas ne čakajo poljane nebes ali kurišča pekla, temveč življenje v dodeljenem telesu. Mi odločamo, kam gre vaša duša.«

Nekaj sekund vrtam v njen pogled in se zakrohotalam:

»Torej bom deležen frače, ki bo popolna samica in me ne bo nič stala? Če je tako, podpišem tri takšne kreditne pogodbe.«

»Gospod, imate samo eno srce, torej samo ena pogodba. Nič več in nič manj.«

Zakrohotalam se:

»Eno srce, ki zlahka prenese tri samice na noč. Moj rekord presega to številko. Pred osmimi leti sem v eni noči obrnil štiri aziatke za ceno treh in še švedsko milfo. Prava kava s smetano.«

Ženska presliši moje navdušeno pripovedovanje, ostane smrtno resna:

»Gospod, samo eno pogodbo lahko sklenete. Preden podpišete, jo temeljito preberite. Po podpisu ni reklamacije, odkupa ali preklica. To je dosmrtna in posmrtna zaveza.«

Zlovoljno zamahnem z roko:

»Zakaj bi izgubljal čas z branjem? Če sem za ljubezen plačeval, jo vzamem tudi na kredo. Kot sem rekel, trojno dozo prosim.«

Ženska zmaje z glavo:

»Kakor želite,« mi označi mesta, kjer se moram podpisati in znova poudari:

»Vaš podpis je neizbrisljiv. Po podpisu nas za vas več ni.«

Zgrabim ponujeno nalivno pero. Potežkam ga in v oči mi pade filigransko vgravirana zvita kača. Nisem želel več izgubljati časa, saj mi bodo pred nosom zaprli trgovino s čevlji. Gotovo gre za skrito kamero, zato se odpovem nepotrebemu branju in hitro dam svoj podpis na označena mesta. Zadovoljno si pomanem roke:

»Tako, moj podpis imate. Zdaj pa naj kamerman stopi na plano. Saj vem, gre za skrito kamero,« in dvignem pogled v nenavadni lesteneč z obeskom, enakim gravuri na nalivnem peresu.

Ženska je še kar smrtno resna:

»O kakšni skriti kameri govorite? Kaj tako gnjavite tudi bančne uslužbenke, ko opravite kakšno transakcijo?« in urno vzame dva izvoda pogodbe, a enega mi izroči:

»Zapomnite si, te pogodbe ne morete razveljaviti, prekiniti ali spreminjati. Naša ustanova vsako pogodbo dosledno izpolni. Ko pride čas za poplačilo, vedno izvrši izterjavo poplačila. Krog se vedno sklene.«

Tedaj mi kane, da morebiti res ne gre za potegavščino.

Ampak ... nikjer ni nobene finančne klavzule, torej me ne skrbi. Pač ena od zajebancij, ki jih je na svetu vse polno. Gospa mi ponudi roko, se rokujeva in začutim neizmerno željo po uličnem vrvežu.

Gomazenje množic se me sploh ne dotika. Zažvižgam si veselo vižo, na hitro preletim prvo stran pogodbe, se nasmehnem, jo zmečkam in vržem v koš. Hitro sem potlačil to smešno prigodo in prešine me nakup čevljev.

Še preden stopim v trgovino s čevlji, me zvije. Res je, nisem več dvajsetletnik, saj sem predlani v sanjskem Riu slavil štiridesetletnico. Štirideseta so zlata leta in ne čas, da bi me morala najti kakšna bolezen. Čudno. Začutim absolutno praznino. Nekaj se je obrnilo vame in me zatem zapustilo. Kaj se dogaja z mano? V nekem trenutku mi je bilo ravno za ves svet, zdaj naenkrat čutim zapuščenost, zbije me nikoli čuteno hrepenenje po bližnjih, ki jih nimam.

Stresem z glavo. Gotovo sem bil žrtev kakšne vudu coprnije. Pomislim na žensko srednjih let. Zamahnem z roko. Ona že ni coprnica. Kljub vsemu me je zvil stisk osamljenosti, grozljivi občutek samote sredi neskončnega veselja. Korak mi zastane. Čeprav je okoli mene mali milijon človeških mravelj, sem popolnoma sam. Ta samota me prav nesramno oklofuta. tega nisem še nikoli občutil. Nikoli.

Obrnem se. Zakorakam po ulici. Vrvež je pritiskal name s svojo neznosno težo histeričnih zvokov. Točno vem, kje je tista pisarna. Še prej sežem v koš s smetmi, kamor sem maloprej vrgel pogodbo. Zgrabil sem včerajšnji časopis. Šit! Besno začnem brskati po smetnjaku. Moje negovane roke so grabile samo pojedene ostanke in minule časopise. Ne oziram se na začudene poglede mimoidočih. Gotovo se čudijo, zakaj nekdo v dragi obleki brska po smetnjaku. Kam je izginila pogodba? Besno se obrnem:

»Kaj zijate? Še niste nikoli videli nikogar, ki je kaj pomotoma vrgel v smetnjak? Ste vsi vi tako popolni svetniki?«

Ljudje se spogledajo in nadaljujejo z opravljanjem. Mater, je folk zagaman. Takoj se jim dogaja, če nekaj prekine njihovo ubijajočo rutino.

»**Bingo!**« se mi posveti. Seveda, vedeli so, da bom odvrnil pogodbo. Temu bom prišel do dna. O, ja, prišel bom do dna in še dlje. Trdno odločen zakorakam proti lokalu. Ampak ... sveta kakica, tukaj je zdaj antikvar. Saj nisem bil med zaprašenimi knjigami, temveč v urejenem lokalu. Razmišljam. Nič, moram se prepričati.

Zakorakam v prostor. Standardizirana podoba prodajalca v antikvarju dvigne oči izpod velikih roževinastih očal in me pogleda skozi stekla stekleničnega dna:

»Dober dan, gospod,« je naučeno vljuden. Jaz nisem imel časa za naučeno vljudnost:

»Gospod, maloprej je bila tu ena dama.«

Mož me je odločno, dasiravno vljudno prekinil:

»Tukaj že dolgo ni nobene dame.«

»Kako to? Pred slabe pol ure sem bil tukaj,« rečem z nenavadno obupananim glasom. Zdaj sem postal resnično zmeden.

Kaj se dogaja? Sicer imam rad avanture, polne presenečenj, a to je morebiti tudi zame malce preveč čudaško.

»Gospod, kot sem omenil, tukaj trenutno ni nobene dame,« naredi trenutek premora:

»Nekako deset let je od tega, ko je tukaj delala sijajna dama, kakršnih več ne izdelujejo.«

»Prosim?« me prešine. Gospod otožno nadaljuje:

»Govorim o svoji pokojni ženi, s katero sem imel čast deliti ta antikvar polnih petdeset let. Vsakomur je dano, da enkrat v življenju sreča edino ljubezen. Vsak dih živi za to ljubezen, ker ve, da podobno živi tudi ona. Ne glede, koliko let si izmenjata to darovanje, je to večna ljubezen, ki odmeva v vseh časih in kotičkih veselja. Vidiš mladi mož, ljubezen je edina stvar na svetu, ki se daruje in ne kupuje. Lahko si kupiš avto na kredit, a ljubezni si ne moreš.«

Prešine me grozljivo spoznanje. Zajecljam:

»Mi lahko pokažete sliko svoje žene?«

Stari mož prikima. Začutim vznesenost življenja, ki ga izžareva, čeprav ima gotovo osem križev. Okorno se obrne in stopi do omare. Iz nje izvleče sliko in mi jo poda.

Prepoznam žensko na sliki. To je, to ... Zajecljam:

»Gospod, ste prepri ...« in me nežno, čeprav strogo prekine:

»Gospod, tukaj ste, ker ste podpisali neko pogodbo. Zdaj v srcu čutite praznino in vas žrejo skrbi. Popolnoma vas razumem,« nasmešek mu lebdi med gubami:

»Pomembno pogodbo ste zavrgli, preden ste jo prebrali. V ljubezni ni delniških opcij ali obžalovanja.«

Presunjen spustim sliko. Dvignem pogled in zagledam isti lesteneč z zvito kačo na koncu, a z bistveno več patine. Nisem več zdržal. Vse skupaj je bilo preveč tudi za moj um finančnega predatorja. Stekel sem na prosto. Moral sem. Pri budni zavesti sem se znašel v nočni mori. Na ulici me oblije domač vrvež rutiniranih ovac, ki jih dnevno brijem v finančni klavnici Citija. Logika sveta, kjer oblast pomaga skubiti nesposobne reve in omogoča bajeslovne zaklade sposobnim plenilcem, mi je domač in uživam v njem. A svet antikvarja, iz katerega sem planil brez zraka v pljučih, mi je tuj.

Ampak jaz sem barabin, rojen pod srečno zvezdo. Ni minil teden dni in srečal sem plodno samico z imenom Sonja. Bila je edinstvena, saj me ni že po prvem fuku gnjavila za keš flow. S svojimi milijoni sem kupil gnezdo in, ne smejte se mi, že osem let živim na enem mestu. Mulc in mula sta skakala okoli mene, v hiši se je dogajalo. Srečen sem bil, saj so me imeli iskreno radi. Začutil sem, kaj je resnična ljubezen. Tako so minila leta in prišel je moj abraham.

Za abrahama sem se hotel izprstiti. Spravil sem se k pisanju vabil.

In ravno tedaj me je zadelo. Neka sila mi je vzela sapo, me vrgla na tla. Pa ta peklerska bolečina v prsnem košu! Videl sem se, kako ležim poleg delovne mize. Ob padcu sem imel srečo, saj nisem nikamor udaril. Tedaj me resnično zadene.

»Kako se lahko vendar gledam od zgoraj navzdol?«

Moja mlada žena sunkovito vstopi in potipa pulz. Niti malo se ni potrudila s prvo pomočjo, čeprav je zdravnica. Samo ravnodušno vzdihne:

»Pa ga je pokopala njegova samovšečnost. Če bi bil manj poln samega sebe, bi šel na pregled in bi izvedel. Tako pa. Vse se je srečno izteklo. Vse bo zdaj moje in Jakovo. Saj menda ta odslužen oldtajmer ni mislil, da je našprical oba froca?«

Objame me čudovita lahkost. Spomini so bledeli. Dvigoval sem se proti vse močnejši svetlobi, moje telo se je razblinjalo. Ugledam čudovite poljane. Vsi ti vonji, zvoki in občutki me vse močnejše izpolnjujejo. Občutek groze ob spoznanju prevare izginja. Bolečino zamenja mehka toplina. Saj smrt sploh ni tako slaba. Greš k luči in, zgodi se ... ampak.

Začutim prijetno ščemenje, ki ga preseka meni znan prizor iz drugega zornega kota. Tedaj me prešine že davno pozabljena pogodba. Takoj sem vedel. Znašel sem se v tujem telesu. Hočem nekaj reči, a ugotovim, da sem v tem telesu zgolj nemočni opazovalec. Pri vseh svetnikih, ki so me zjebali tako na suho, znašel sem se v telesu svoje matere. Ujet sem tam, kamor sem najmanj hotel. Spomnil sem se tega dne. Skozi njene oči sem videl svoj napihnjjen fris. Zaslišal sem besede, ki sem jih izrekel rodni materi:

»Stara, lahko crkneš, če ti bo lažje, a dedova dediščina je samo moja. Stari maček je že vedel, kdo bo sposoben njegov posel pripeljati na sam finančni Olimp. Vsi drugi ste nesposobne opice. Niti centa ne mislim deliti z nobenim parazitskim sorodnikom!«

Zdaj sem vedel ...

Kredit sreče

Ko nimaš sreče ...

Kdo sem jaz? Vas zanima moje ime? Moji čoravi starši so mi dali ime Lina. Le kateri normalni starš usodo svojega deteta zapečati s tako blesavim imenom? Moji so že takšni. Oba sta bila šljakarja, on je bil brezposelni luzer od trenutka, ko so ga brcnili od tekočega traku, ona čistilka.

Kaj naj rečem o svojem prejšnjem življenju? O času, preden sem vklopila svojo pamet? Je kot nočna mora, ki se je vlekla, vlekla in znova vlekla. Svojih prvih dvajset let se nočem spominjati. Res ne. Zakaj bi se jih? A za razumevanje svoje usode se vam bom telegrafsko izpovedala.

V ničvredni luknji ob avtocesti, starca sta ji ljubkovalno rekla »naše stanovanje«, nismo poznali mnogočesa, kar je bilo samoumevno za družine s približno povprečnimi starši. Nikomur ne morem zameriti, ker se ni hotel igrati ali družiti z mano. Normalni starši so vedno priredili zabavo za vse *Čebelice* iz vrtca in vse vabljeni otroke carsko gostili, da ne omenjam obdarovanj s čudovitimi igračkami.

Kaj pa moja debila? Nobene zabave za vse, nobenih daril. Najprej je bilo ritualno pihanje starih, napol dogorelih sveč. Torta? Dajte no, kakšna torta neki? Za vrhunec sta mi navdušeno v roke potisnila neko ničvredno plastiko. Samo enkrat sem bila na človeka vrednem rojstnem dnevu. Enkrat in nikoli več, kar je logično. Vsled mojih klošarskih starcev me seveda niso več vabili. Le kdo bi gledal v ponošene cunje iz tretje roke odeto dete? Skromnost, varčevanje, ne moremo si privoščiti in podobne besede so bile vsakdan pri naši oguljeni mizi.

Kaj je bilo na prvi šolski dan? Vsi v razredu so imeli nove torbe, lepe obleke, čudovite čevlje. A jaz, ubogo dete nesposobnežev? Imbecila sta šla v nekakšen limit, da bi mi kupila neke cenene cunje in plastične čevlje, iz katerih je kričalo »z *razprodaje po razprodaji*«. Me je kdo maral? Le kdo se bo družil z deklico v oblekah iz dna skladišča Karitasa? V tretjem razredu so otroci na prvem obhajilu dobivali mobije, kolesa, tablice in ostalo, kar otrok potrebuje. Zase rajne omenim, ker me še danes oblije sram.

Me sprašujete po družinski sreči? Kakšna je to sreča, če na valeti delaš reklamo za komisijsko prodajalno?

Po končani osnovni šoli, za moja debilna starca je to skoraj fakulteta, je treba po njunem hitro priti do kruha. Obilno sta modrovala, če lahko nekdo z IQ 30 sploh modruje, kako najhitreje v praktičen poklic. Mati se je bedasto hahljala:

»Lina, s frizersko imaš zagotovljen dober kruh. Tudi kozmetika ali šiviljstvo sta dobra izbira. Čez dve, največ tri leta boš pri svojem kruhu.«

Prekipelo mi je:

»Misliš? Naj bom sužnja, kot si ti? Veš, šolo za sužnje še niso odprli! Na srečo nimam imbecilne ravni pameti, ker sem odličnjakinja, zato grem na gimnazijo,« in takrat sem jima pokazala sredinec. Potem sta se zjokala, mati je neumno hlipala:

»Ata je znova ostal brez službe, ker je šla firma v stečaj. Pol leta ni dobival plače. Ne moremo si privoščiti štiri leta šole, ki te ne spravi do poklica.«

Pa sem ju zabila:

»Zakaj pa hodi v službo, če ni keša?«

Seveda sem se zavedala - takšno razmišljanje je za njun IQ vrhunec intelektualnega navora. Tako je foter znova pristal na zavodu. Kje pa drugje? In kaj je počel? Nič. Zijal je v zrak in mešal dnevno luč na sončni upravi. Ko je mati nekega dne prišla zvečer vsa scotana od službe in še honorarnega dela, sem pred njo postavila pločevinko piva. Na srečo sem čez vikende in včasih popoldne delala preko študenta. Bil je vroč septembrski večer:

»Mati, že zdaj moram misliti na maturo.«

Ona odvrne z bedastim izrazom na obrazu:

»Zakaj?«

Moje potrpljenje je bliskovito kopnelo:

»Zakaj?« ponovim vprašanje in odvrnem, »ker je treba kupiti maturantsko obleko, čevlje, plesni tečaj in maturantski ples. Hodim v gimnazijo in ne v neko šolo za bodoče služkinje. Že zdaj začni misliti tudi name.«

Mati je skoraj ruknila kap ob misli, da mora njena hči iti na svojo maturo v človeka vrednih oblačilih. Ne bom pozabila njene face zgroženosti. Foter se itak ni vtikal v nič. Kako naj bi se, saj je bil broken do amena. Tu in tam je kje kaj pošafalal za sendvič in pivo. Domov ni prinesel kaj več od drobiža, pa še to je sam požlampal.

Bližalo se je novo leto. Počakala sem, da sta bila skupaj:

»Vsi starši v razredu otroku nudijo kaj več od hrane s potečenim rokom trajanja. Poleg učenja delam in prispevam skoraj polovico hišnega proračuna. Šolske potrebščine kupujem sama. Tudi plesni tečaj sem si plačala. Kaj pa vidva?«

Mati je začela cviliti:

»Misliš, da mi je vseeno? Kaj ni najpomembnejša družinska sreča, da smo zdravi? Zakaj si šla v tako drago šolo? Če bi šla v fri ...,« a ji nisem dovolili dokončati stavka:

»Naj bom luzerska služkinja ali brezposelni postopač? Ne, nočem postati to, kar sta vidva!« skoraj zakričim, vstanem in nasršena od besa odkorakam iz kuhinje.

Seveda se nista veliko sekirala glede tega, kar sem jima rekla. Še opica ima več soli v glavi. Zvečer sta se predala svojemu edinemu zadovoljstvu. Znova sem morala poslušati njuno živalsko sopihanje. Mati je cvilila, a oče je brundal od sladostrastja. Tako mi je šinila ideja, kako zaslužiti in se imeti fajn. Poslovna ideja me je popolnoma prevzela.

Sprva sem to počela za manjši denar in z mladimi fanti. A sem se jih hitro naveličala, čeprav sem si kmalu kupila lepe obleke, računalnik in drugo, kar potrebuje mlada ženska. Starca sta zmajevala z glavo. Dolgo nista ničesar komentirala. Nekega dne me je mati vprašala:

»Od kod ti računalnik? Videti je nov.«

Kar pogrelo me je bedasto vprašanje, saj sem ga ravno dala iz škatle. Besno zarenčim:

»Res blesavo sprašuješ. Od tvoje mizerije že ni, torej utihni in se primi metle. To je edino, kar znaš.«

Mati se je zgroženo prijela za glavo:

»Saj nisi vpletena v kakšen kriminal?«

Znova me je razbesnela raven njenega idiotizma:

»Če je kdo vpleten v kriminal, sta to vidva s fotrom. Oba sta kriminalno nesposobna idiota. Sama sem si prigarala denar za maturantski ples, sama sem si kupila vse, kar potrebujem za normalno življenje. Komaj čakam dan, da se vaju losam. Dovolj mi je te parade nesposobnosti!«

Mati je spustila pogled v tla. Vedela sem, da se je začela cmeriti. Vsi nesposobneži se cmerijo, ko jim kdo pokaže ogledalo.

Starejši gospodje so za moje mojstrovine plačali veliko. Res veliko. Znala

sem se jim pravilno posvetiti. Kmalu sem v enem letu zaslužila več, kot moja starca v vsej svoji delovni dobi. Študirala sem v Ljubljani, daleč od njune luknje ob avtocesti. Zaradi posla sicer nisem blestela, komaj sem izdelovala letnike, a sem bila sama sebi dovolj. Nekega dne mi je mati poslala za rojstni dan darilni bon za dvajset evrov. Temu drobižu sem priložila še stotaka in dopisala:

»Ne žali me z drobižem, nabranim na hodniku sosednjega bloka. Tu imaš še stotaka in si kupi kaj kulturnega za obleči.«

Svoje telo sem ohranjala v boljših fitnes klubih, kozmetičnih in frizerskih salonih. Za hip me je zmrazilo ob misli, kam sta me hotela nesposobna starca spraviti. Ja, prav ste si zapomnili. Hotela sta, naj bom frizerka. Po njunem je to najboljša šola in frizerke vedno najdejo delo. Namenila sta mi vlogo služkinje, ker v njunem svetu imbecilov ni drugačne strategije življenja. Polpismeni čistilki z nedokončano osnovno šolo se zdi frizerska šola vrhunska akademija. Prav rada sem tem sužnjam tečnarila za vsako malenkost. Hotela sem, da se zavejo svojega brezupnega položaja. Jaz sem bila vse višje, a one so teptale tla podna.

Kljub stalni in kvalitetni klienteli sem se zavedala, da bom morala na primeren način spremeniti svoj poslovni model. Zadala sem si nov poslovni cilj. Moram si najti primerne alfa samca.

S kolegico sva zjutraj kofetkali. Malce sem ji razložila svoje načrte. Na moje presenečenje me je pobarala:

»Najdi si takšnega, da boš srečna. Sicer pa, saj se ti nikamor ne mudi. Ravno si diplomirala in lahko si srečna, ker si dobila pripravništvo v tako elitni firmi. Ne bom te spraševala, kako ti je to uspelo, vsaj glede na tvoje ne ravno bleščeče akademske dosežke.«

Veselo sem prikimala:

»Srečna bom samo ob sposobnem moškem, takšnem, ki ve kaj hoče in to tudi dobi. Kaj naj počnem z nesposobno mevžo?«

Kolegica je zmajala z glavo. Očitno me ni čisto razumela. Razumem jo. Njena mati je kirurginja, drugi ali tretji očim, le kdo bi jih štel, je lastnik odvetniške pisarne. Ona prvih dvajset let ni preživela v klošarskem gnezdu, obdana z debili in potrebščinami iz Karitasa. Ona ni nikoli občutila zaničevanja in poniževanja otrok sposobnejših staršev. Njej niso pripravili »drek« bombe. Niso upali.

Lahko si rečem, da imam srečo! Resnično! Ujela sem alfa samca firme, kjer sem zaključila pripravništvo. Robert je imel, poleg vile in nekaj počitniških »hišic«, tudi jahto in kupil si je celo helikopter. Sicer je bil dolgočasen, v postelji crkotina in rad je težil z malenkostmi. Ko je šlo za posel, je bil ves naspidiran.

Oživel je, ko je delal edino stvar, ki me osreči - denar. Redno sem se relaksirala s kakšnim šopingiranjem. Rodila sem dva mulca. Seveda so ju našrpicali brezimni porivači, saj možiček ni bil sposoben česa več od brzinskega praznjenja. Od prej sem bila navajena mesne doze in temu se nisem hotela odpovedati.

Dve leti nazaj je zvilو mojega fotra. Mati je moledovala, naj kaj ukrenem. Kaj sem lahko storila? Da bi zapravljala keš za podaljševanje agonije reveža, ki je slučajno špricnil v mojo mati? Niti slučajno. Smrt ga je odrešila mizerije. Še na pogreb nisem šla. Z dobrim avtomobilom in lepimi oblekami nisem hotela zbranim revežem nabijati slabe vesti. Pa še z Janezom sem bila zmenjena.

Leto kasneje je od samega tarnanja zvilو še moja mater. Najprej so me gnjavili zaradi stroškov zdravljenja, a sem jih zabila, kot jih znam samo jaz. Je dolžnost sposobnega otroka, da rešuje nesposobne starše? Ker ni imela pribite pare, razen bedne penzije, so prepustili naravi, naj jo odreši muk. Pokopala jo je socialna, saj na srečo nisem bila formalni lastnik ničesar omembe vrednega. Služba za podporo nesposobnim, kot rečem sociali, ker to tudi je, je iskala način parazitenja na moj račun. Naučila sem se, kako preprečiti družbenim zajedavcem lepljenje na sadove uspeha. Niti najmanj me ne zanima, kam so odvrgli trupla debilov, ki sta bila v igri usode slučajno moja biološka starša.

Nekega poletnega dopoldneva sem tako hitela na randi. Mlad pripravnik je hitro ugotovil, da bo dobil službo preko moje zahtevne češplje. Zdaj sem bila jaz tista, ki je lahko vlekla vrvice marionet. Čeprav sem bila malce preko štirideset, sem se imela za seksi in predvsem srečno žensko. Imela sem svoje potrebe in nisem bila navajena čakanja ali celo odpovedovanja. Ravno sem se ustavila pred draguljarno, ko se zaletim v zajetnega moškega v obleki izpred desetletja. Prime se za obilen trebuh:

»Oprostite za nerodnost. Tisti mladenič vas že nekaj časa čaka.«

Prebledela sem.

»*Kako vendar ve, kam grem?*«

Premerila sem debeluha, ko me je ravnodušno opazoval in premerjal. Gotovo so se mu v glavi motale pokvarjene ideje.

Hočem nekaj reči, a me prehiti:

»Gospa Lina, ves čas ste na lovu za srečo. Razumem vaše dileme. Si želite zaužiti srečo brez preigravanja? Želite okusiti resnično srečo, o kateri globoko v

sebi sanjate?«

Ne vem čemu, a besede debeluha so se me dotaknile na prav poseben način. Od kod je vedel za moje ime? Želela sem pohiteti mimo njega, a sem obstala:

»Gospod, od kod veste moje ime? Sva bila v poslovnem odnosu?« saj se nisem spomnila obrazov vseh svojih strank. Mož odkima in nadaljuje s svojim melodičnim glasom:

»Predstavljam izjemno pomembno in vplivno ustanovo in lahko vam pomagam. Probleme vidimo, preden se zgodijo. Tako skrbimo za ravnotežje stvari.«

Njegove besede me prestrelijo:

»Zakaj pa mislite, da potrebujem kakšno pomoč? Nič mi ne manjka.«

Mož se nasmehne:

»Mi vemo za vašo težavo, čeprav se je vi še ne zavedate. Ravno zato vam ponujam kredit sreče.«

»Kredit sreče?« pretreseno odkimam. Kakšen vrag je to? Sumničavo vprašam:

»Kaj s tem mislite?«

Zapletla sem se v ta neumni pogovor, zato sklenem, da ga bom speljem do konca. Saj ne bi bila prva neumnost, ki sem ji nasedla. Še vedno se spominjam tipa, ko me je dobesedno nategnil z lažnim diamantom. Ocenjevala sem obilno postavo pred sabo. Ta debeluh gotovo ni vedel, kje ga ima pod tem megastičnim vampom. Verjetno ščije v plenice.

Mož zaupljivo nadaljuje:

»Gospa, naj vas pomirim, ne nosim pleníc,« me pokosijo njegove ravnodušne besede in nadaljuje, »ukvarjamo se z reševanjem različnih konvencionalnih problemov na nekonvencionalen način. Čeprav ne veste, kaj je resnična sreča, imate ta hip izjemno srečo, kajti naša pisarna je tu zraven. Pojdite in vam vse v miru razložim.«

»Gospod, saj ne potrebujem celih litanij,« se poskušam izviti, a me je radovednost potegnila v presenetljivo urejen lokal. Razgledala sem se in v oči mi je padel nenavaden, a očitno silno star lesteneč, na njem je bingljala igralna kocka.

Debeluh je odracal za pult in na mizo položil šop papirjev.

Zamislil se. Tip ima celo neke papirje. A sem se takoj zaklela, ne dam mu niti ficka. Niti enega bakrenega centa! Nič! Nula! Zero! Očitno bere misli:

»Gospa, ta kredit ne omenja denarja. Gre za kredit sreče. Vam povem, kaj to pomeni?«

Kaj mi ostane drugega? Samo prikimam in mož zajame sapo:

»S to kreditno pogodbo boste deležni resnične življenjske sreče. Ker gre za kredit, boste morali svojo srečo odplačati.«

Že sem hotela nekaj reči, a me s kretnjo nekako utiša in nadaljuje:

»Uživali boste srečo do svoje smrti. A ko nastopi vaš čas, ne greste v nebesa ali pekel, kar je običajna pot slehernikov. Vaša duša bo šla v dodeljeno vam telo. V njem boste odplačali glavnico kredita z obrestmi.«

»Kakšen je to kredit? Kako ima lahko obresti nekaj, kar ni izraženo v kešu?« me presune resnično presenečenje. Mož zaupljivo prikima:

»Tu ni nobenega keša, kot pravite denarju. Po podpisu pogodbe vas najkasneje v enem letu doleti resnična sreča, užili jo boste do konca svojih dni. Potem pa ...«

Nisem želela poslušati blebetanja. Če nasedem, naj do konca nasedem:

»Dajte mi, naj podpišem. Res ni nobene finančne klavzule?«

Mož samo odkima in znova hoče nekaj reči. Prehitim ga:

»Če ni denarnih klavzul, takoj podpišem. Sicer sem srečna,« a takrat debeluh le pride do besede:

»Vi niste srečni. Zadovoljili ste se z iluzijo, kjer količino denarja in materialnega blagostanja enačite s srečo. Denar nima ničesar skupnega z resnično srečo. Tej sreči ste se odpovedali v najbolj nepravem trenutku,« zadržano prikima z in nadaljuje, »a nisem tu, da vam delim nauke. Priporočam vam, najprej preberite, kar mislite podpisati. Čeprav ne gre za finančne zadeve, gre za kredit.«

Čakanje ni moja vrlina. Zgrabim nalivno pero z vgravirano igralno kocko in se podpišem na vse tri izvode. Odložim hecno pisalo, pobrem svoj izvod pogodbe in odhitim skozi vrata na obljudeno ulico.

Vrvež me je hitro pomiril. Pogledam na uro. Zamujam. Zoprna reč. Že zdaj sem petnajst minut v zamudi. Če bo tip dober, se zna nabrati še dodatnih petnajst minut in znova se bom morala izgovarjati za zamudo. Robert ima zadnje čase po čudnem naključju več časa in takoj opazi, če se kje zadržim. Včasih je bil blesavo zatopljen samo v kovanje keša, a zdaj ima naenkrat čas zame. To je včasih kar zoprno. Zdaj sem pač v letih, ko sem potrebna. Kaj vem, koliko let mi je še namenil nebeški bog?

Zagledam tipa in tedaj me nekaj prešine. Začutim stisk okoli srca.

Kaj je zdaj to?

Vsak korak je postajal vse težji. Saj me menda ni trofnil infarkt? Za hip postojim, zatem odločno nadaljujem. Tip mi je veselo pomahal. Oj, kakšne mišice, kakšno telo! Seveda tudi jaz nisem neka uvela zgužva. Z nekaj lepotnimi operacijami imam joške kot najstnice. Vse samce rajcajo pokonci stoječi joški, saj je to znak, da se na njih še niso pasli potomci. Pač moški nagon še iz časov praskupnosti. Komu mar?

Tip je znal z mano. Tedaj sem se zavedla svojega statusa. Šinilo mi je v glavo!

Resnično sem bila rojena pod srečno zvezdo. Zdaj, ko so vsi nepotrebni statisti varno pod rušo, se lahko dokončno osamosvojim. Roberta sem zavrtela okoli prstov in ga fino ožela. Ponosna sem bila na svojo večščino.

Ironično, uporabila sem od njega naučene pravniške trike. Ker sem bila mati samohranilka, sem to znala unovčiti. Pobrala sem mu boljšo polovico firme, vilo, štiri od šestih počitniških hiš, obe jahti in helikopter. Po domače, oskubila sem ga skoraj do kosti. Pa še mastno rento za mulce je plačeval.

Luka me je zadovoljil in zadovoljeval. Sicer je malce mladičkast, saj je deset let mlajši od mene! Seksualna ekonomija deluje, ker je naravna. Lepo nama je bilo. Otrok ni hotel imeti in jaz mu tega seveda nisem zamerila. Moja dva mladiča, Mitja in Sergej, sta gulila faks in bila zadovoljna z bajno študentsko rento. Vidi se, da sta bila moje krvi. Že v prvem letniku sta začela zanimiv posel in najbrž je bila Robertova renta samo še žepnina za konec tedna.

Pripravljala sem se za abrahama. Ja, števec let je kazal 50. Videti je veliko, a ni. Počutila sem se pol mlajšo, tudi videti sem tako. Če imaš dovolj kešflava, si lahko dovoliš malček goljufanja naravnega poteka staranja. Števca let ne moreš previti, kot zavrtiš kilometre na avtomobilu, a lahko goljufaš pri fasadi. Če si lahko to dovoli Madonna, čemu si ne bi še jaz? In sem si. Obilno in temeljito.

Z Lukom sva bila sama. Morala ga bom malce vprašati, kaj se z njim že nekaj časa dogaja? Osem let sva skupaj, zato ga dobro poznam. Že nekaj mesecev se mi zdi nekako odtujen, hladen, v njem ni več tistega živalskega ognja.

Hotela sem načeti to njegovo čudnost, ko me nekaj stisne. Okoli srca me pekoče zaskeli. Prebledim. Požrem v grlu nabran cmok. Strah me prestreli skozi cel život. Nisem še prišla k sebi, ko me znova stresa sunek paralizirajoče bolečine. Pogled mi obstane na ravnodušnih Lukovih očeh. Strašen sunek krvavečega zbodljaja v srcu me vrže na tla. V njegovih očeh uvidim praznino. Začutim, kako me zapušča življenje. Glava mi pade nazaj in zazrem se v strop. Luka ničesar ne spregovori, samo pokliče reševalce. Stopi do mene in me prime za roko. In glej, čudež! Začnem se vzpenjati iz svojega telesa. Videla sem svojega Luko, držečega za mojo roko. Molčal je. Čutila sem njegovo ravnodušnost. Kot bi se hotel prepričati, kdaj bo življenje izteklo iz mojega lepega telesa. Jaz sem imela zaprte oči, čeprav sem vse videla. Visoko nad sabo začutim sijaj beline. Sem umrla? Potem smrt sploh ni tako slaba stvar. Zaslišim Lukove besede:

»Pobralo jo je od vse te plastike in botoksa. Upam, da bosta njena poba sprejela Ano. Čas je, da spoznata svoji polsestri, Iris in Laro.«

Zadnje besede, že izgubljene v odmevu izginjanja sveta, me pretresejo. Popolnoma me oblije nebeška belina.

Zatem pa klik.

Nekaj se je zgodilo. Zakaj imam pred sabo metlo in vedro? Poskušam ukazati vratu, naj se premakne. Grozljivka. Spoznam, da sem v telesu, ki ga ne upravlja moja zavest. Spreleti me grozljivo spoznanje. Zadnje, kar me prešine, je spomin na kredit sreče. Zdaj ga plačujem ... V edinem ženskem telesu, ki sem ga sovražila, v telesu svoje debilne matere. Ujeta v njenem telesu začutim strahotno bolečino, ki sem jo povzročila tistega dne.

Zdaj vem ...

Kredit uspeha

Ko potrebuješ uspeh ...

Sploh si nisem na jasnem, kako se je začela moja zgodba. Svet verjetno ni pošten kraj za bivanje. Odkar pomnim, sem navajena garaštva, cepljenega z ogorčenim bojem za vsako drobtinico. Ne vem, pod kakšno zvedo sem rojena, a pod srečno zagotovo ne. Nikoli nisem okusila slast resničnega uspeha. Nikoli.

Ne bom vas morila s petindvajsetimi leti svojega življenja, saj niso nič posebnega. Najprej devetletka – odličnjakinja, sledila je gimnazija Bežigrad – odličnjakinja, potem sem se odločila za biologijo, dodiplomska stopnja – povprečje 9+, diploma in prva prošnja za službo.

Najbolj mi je v spominu ostal dvaindvajseti razgovor za službo. Naj vas seznanim z dejstvom, da naša država potrebuje predvsem anonimne povprečneže in se otepa nadpovprečnih.

Kadrovnica z ledeno okamnelimi ustnicami in v kito spetimi lasmi me je opazovala izpod dolgočasnih očal. Vse na njej je izdajalo feministko, ki je želela dokazati moškimi prascem, da jim je najmanj enakovredna:

»Gospodična Ana, očitno ste veliko časa porabili za doseganje tako visokega povprečja,« si sname očala, jih odloži in seže v predal, od koder potegne krpico. Previdno pobriše očala. Oblije me pot pričakovanja. Gotovo je hotela natanko to. Ko si znova nadene očala, dvigne brezčutne oči in z narejeno pomembnim glasom nadaljuje:

»Veste, gospodična Ana, naša ustanova potrebuje poleg aritmetične sredine ocen še druge osebne kvalitete. Bojim se, da jih glede na rezultate naših testov niste pridobili.«

Prebledim. Vprašam s tresočim glasom:

»Kakšne kvalitete še potrebujete? Kaj ni znanje tisto, kar iščete za delo laboratoriju?«

Ženska se ledeno nasmehne:

»Za laboratorij že, a tukaj so še druge okoliščine. Mi,« trdo odkima, »ne potrebujemo izstopajoče odličnjakinje, temveč vestno in zanesljivo laborantko, ki bo znala spoštovati tukajšnjo hierarhijo. Gospodična, midve sva opravili. Žal,« naredi lažni izraz sočutja.

Ostala sem brez besed. Nekaj sem še zajecjlala, a me sploh ni poslušala. Samo vrata mi je pokazala.

Po dveh mesecih iskanja službe sem obupala. Bolelo me je, ker so moji sošolci in sošolke dobivali službe, čeprav so imeli bistveno slabše akademske rezultate. Ni mi preostalo drugega, kot vztrajanje na poti. Zaposlila sem se v bifeju in vpisala na podiplomski študij. Minili sta dve leti in opravila sem z 9+. Učenje mi je šlo. Mentor pri nalogi mi je namignil, naj naredim še doktorat. Upoštevala sem nasvet in ga naredila. Zakaj bi tratila čas z neskončnim iskanjem službe? Po logiki DR prej prinese uspeh kot MAG.

Štiri leta po prvi odisejadi iskanja službe sem vajo ponovila.

»Hm, naše podjetje goji odličnost,« je kimal sivolas kadrovnik, »svojo uspešnost gradimo na timskih dosežkih in predvsem izkušnjah. Tega pri vas žal ne vidim. Imate samo titulo, izraženo z visokim številčnim povprečjem. Edina vaša veščina je učenje za izpite. Tega ne potrebujemo.«

»Gospod, nisem še imela priložnosti za pridobivanje izkušenj. Saj ne kandidiram za,« a mož me utiša z neprijazno kretnjo:

»Gospodična, vi kandidirate za službo, ki zahteva izkušeno osebo. Vaš akademski dosežek je dobrodošel, vendar ni tako pomemben, kot so pomembne še nekatere druge kvalitete. Uspeha podjetja in skupnosti ne gradijo uspešni posamezniki, temveč uspešno timsko delo. V timu pa ne sme biti prekomernega negativnega ali pozitivnega odstopanja, saj to ruši homogenost in s tem njegovo predvideno uspešnost.«

Požrla sem cmok v grlu. Vedela sem, znova ne bom dobila službe. Vstala sem. Mož me je presenečeno poskušal ustaviti:

»Gospodična, tudi nestrpnost vam ne bo pomagala.«

Zamahnila sem z roko in zapustila prostor. S svojim nadpovprečnim doktoratom v žepu sem tavela iz ene v druge pisarne. Povsod sem bila deležna skoraj enakih odgovorov. Očitno nobeno slovensko podjetje ne potrebuje doktorja mikrobiologije z nadpovprečnimi ocenami. Povsod sem naletela samo na iskanje upogljive povprečnosti. Najbrž so vsa dobljena priznanja za akademsko odličnost namenjena lovljenju prahu in obujanju spominov med dvema iskanjema službe.

Vsaj na borzi nisem izgubljala časa, kajti služba v bifeju je pomenila redno plačo. Nekega dne je za pult pristopil kolega z doktorskega študija. Luka je bil znan kot jebivetnik. Bil je vrhunski mojster krmarjenja med polaganjem izpitov in žensk. Naslonil se je na obrabljen pult in mi veselo pomahal:

»Hej, Ana!« me pokliče. Obrnem pogled in ga zagledam. Na obraz se mi je samodejno narisal vesel nasmeh:

»Kaj pa ti tukaj?«

»To bi moral jaz vprašati. Z levo roko si stresla doktorat. In kaj počneš? Si torej doktor strežbe?«

Skomignila sem z rameni. On mi namigne, naj pristopim in res se plaho približam:

»Upam, da imaš boljšo službo od mene,« se kislo nasmehnem. On resno prikima:

»Tudi jaz nisem ravno v poslu, a imam fino plačano službico. Do nje sem prišel čisto slučajno. Ujagal sem bogato nedojebano milfo na njenem lovu za novo porcijo seksa. Nekega dne ji je šinilo, da noče več življenja v senci bivšega moža. Izmolzla mu je še kostni mozeg in zdaj se kopa v denarju. Ne delam si utvar glede njenih namenov. Z mano se bo poročila samo zaradi mesne preskrbljenosti in postavljanja pred drugimi, z botoksom filanimi silikonaricami s kešom. Razkazuje me kot nekakšno trofejo. Glede tega njenega zadovoljstva se ne sekiram. Mene v ta ekonomski odnos vodi pot do gotovinske preskrbljenosti.«

»Poročil se boš? Ti?« sem bila resnično presenečena. Fant samo nemo prikima.

»To ti je res novica,« sem vzdihnila. Nekaj časa sva tako molčala. Trenutke malce komornega molka prekine z idejo:

»Firma njenega bivšega, kako mu je že ime?« zavrti z očmi pri stropu in izstrelji, »aha, Robert mu je ime. No ostanek njegove firme je v precejšnji paniki, saj je Lina znala posrkati najboljše kadre. Morebiti bi se našla dobra služba tudi zate. Vsaj ne boš več najbolj izobrazena natararica.«

Iz mene izleti:

»Misliš? Malce sem naveličana zavrnitev. Raje sem kelner'ca z mirnimi živci.«

»Poskusi. Firma za razvoj biokozmetike potrebuje tvoj profil. Vseh pet biokemikov je pri Lini. Robertu ni ostalo kaj veliko. Po svoje se mi revež kar smili. On je ustvaril to, kar je milfa pobasala.«

R esnično sem poskusila srečo. Presenečena sem bila, ker ni bilo nobenega testa, kakršnih sem bila vajena. Na pogovor me je sprejel sam direktor:

»Saj ste Ana, imam prav? Recite mi Robert. V firmi se tikamo,« je deloval skrajno domače. Samo prikimala sem in čakala na njegova vprašanja. Natančno je pregledal moja spričevala in mrmrajoče kimal.

»Ana, čudi me, da še nihče do zdaj ni spregledal vaše vrednosti. Od razdružitve sem ostal praktično brez razvojne ekipe. Torej moramo začeti iz nule. Konkurenca, s katero se bomo za trg, je večja od nas, zato je naša edina priložnost talent izjemnega posameznika, oziroma posameznice. Po mojem mnenju ste vi ta ključna izjemna oseba, sposobna nadomeščanja deset povprečnih strokovnjakov,« in mi ponudi roko. Seveda sem jo sprejela in se rokovala. Imel je čvrst in zaupljiv stisk roke.

Temu, čemur so rekli razvoj, je sestavljalo pet laborantov in inženirka pred upokojitvijo, ki je na svoj način sovražila pohlepno plastično sponzorušo, kot se je izrazila o Robertovi bivši ženi. Ves ostali inženirski kader je šel v firmo njegove bivše žene. Robert je to zagotovo bolelo, saj je on postavil firmo. a Lina se je samo priskledila in zdaj požrla sad tujega dela. Celo sinova sta zgolj ravnodušno opazovala ločitveno kalvarijo.

Z veseljem sem se zakopala v delo. Končno je nekdo v meni videl potencial. Iskreno sem se želela nesrečnemu Robertu oddolžiti za ponujeno priložnost.

Vsak teden je zahajal v laboratorij in seanimal za delo. Videlo se je, da za firmo živi in diha. Ni mu bilo vseeno za ljudi. To je vedno pokazal. Tako je prišel nekega popoldneva ves poklapan:

»Lina je dosegla, da tudi patent za UV kremo pripada njeni firmi. Na ta del delitve nisem bil pozoren. Ona je vse brezhibno izpeljala s svojimi odvetniškimi zvermi. Tako ji bom moral za nadaljevanje proizvodnje plačevati letno licenčnino. Pomisli, niti ficka ni vložila v razvoj, zdaj pa je lastnik vseh pravic,« se razočaran sesede na vrtljivi stol poleg mikroskopa. Tako nesrečen se mi je zasmilil. Ohrabrila sem ga:

»Robert, v pol leta lahko pripravim izdelek, ki bo imel boljše lastnosti. Patent variabilnega UV faktorja bi gotovo povozil anorganske UV zaščitne kreme.«

Robertu se zasvetijo oči:

»Si sposobna storiti kaj takšnega?«

Pogumno prikimam:

»Moja doktorska naloga je blizu temu. Samo nekaj dodatnih raziskav moram narediti. Pol leta in imeli bomo proizvod, ki bo spravil na kolena Linino firmo. Potolkli bomo njeno krdelo povprečnežev.«

Obljuba je eno, a izvedba nekaj drugega. Minilo je pet mesecev, a še vedno nisem bila dlje od osnovnih testov. Očitno se praksa ni strinjala s teorijo. Ves čas sem zatrjevala, da bom pravočasno imela recepturo. Vedela sem, cilj je dlje od enega meseca. Robert je opazil, da nekaj ni v redu:

»Ana, si prepričana v izvedbo v roku? Čez pol leta se nam izteče licenčnina. Bivša nam je že poslala predlog nove licenčne pogodbe in ta je takšna, da nam preprečuje pozitivno poslovanje. Če ne bo nadomestnega izdelka, bom prisiljen zapreti ta del proizvodnje. To še ni tako tragično, kot je tragedija odpuščanje. Odpustiti bom moral najmanj petdeset ljudi. Ravno za ljudi mi je najbolj žal. Sindikat je pristal na začasno nižje plače, a se kljub vsemu račun ne izteče.«

Odsotno sem odvrnila:

»Ne skrbi, vse bo nared.«

Vedela sem, da delam napako. Dobrega človeka sem zavajala, ker nisem poznala strokovnega neuspeha. Skozi šolo in fakulteto sem se prebila z vrhunskimi rezultati. Lahko sem shajala brez intimne sreče in tudi brez priznanja za strokovnost. Edino, kar sem imela, je doseganje rezultatov. In zdaj je na kocki ravno to - moja sposobnost doseganja rezultatov. Na ramena mi je padlo breme, ki ga nisem znala nesti – strokovni neuspeh.

Tako sem zaskrbljeno hitela proti domu. Ves čas sem tuhtala, kako se bom izmazala iz pasti, kamor sem se sama dostavila. Hotela sem uspeh, potrebovala sem uspeh. Nisem poznala poraza in zato ga nisem priznala. Čeprav so rezultati raziskav obetali, je bilo do izdelka še daleč. Zatopljena v svoj miselni vihar sem pozabila na svet okoli sebe in se zaletela v mladega moža.

»Oprostite,« sem zamomljala in hotela hiteti naprej. On me nežno prime za ramo in zaupljivo prikima:

»Je že v redu, gospodična Ana.«

»Od kod me poznate? Sva se že srečala?« začudena pozabim zapreti usta.

»Gospodična, razumem vašo zatopljenost v miselni orkan. Še nikoli v življenju niste doživeli strokovnega neuspeha. In to ravno zdaj, ko ga najbolj potrebujete. Od vašega uspeha je odvisna usoda mnogih ljudi in tudi vaša strokovna kredibilnost. To je hudo breme. Mogoče prehudo.«

»Kako to veste?«

Mož se nasmehne in pokaže se vrsta bleščeče belih zob. V brezhibni obleki je deloval kot uspešen odvetnik:

»Pripadam silno pomembnemu interesnemu združenju z zelo specifičnimi interesi. Mi skrbimo za ravnovesje obeh strani tehtnice življenja. Ste pomislili, da je vaš problem lahko rešljiv?«

»Kakšen problem?« sem postala nezaupljiva, ko me mine presenečenje.

»Vi dobro veste, o čem govorim. Dajte, pojdite z mano, nekaj korakov naprej imamo poslovalnico.«

»Kaj hočete od mene?«

»Ta trenutek samo vaše zaupanje,« je kratko odvrnil in se znova očarljivo nasmehnil. Nisem se mu mogla upreti. Nemo sem prikimala in res sva bila čez dve minuti v lepo urejeni poslovalnici. Podobna je bila manjši bančni ekspozituri. Edina razlika je bila, ker tu ni bilo nobene elektronike. Samo precej retro pohištvo, pult in lestenec. Ta mi je takoj padel v oči, zlasti neobičajen obesek, simbol šestila s prekrizanima dletom in kladivom.

Takoj sem hitela z vprašanjem:

»Gospod, o kakšnem problemu govorite?«

Mož se zaupljivo nasmehne:

»Mi smo strokovnjaki za prepoznavanje problemov, preden se ti sploh pojavijo, preden lahko nastanejo posledice.«

Samo skomignila sem z rameni. Če sem že tukaj, bom pač poslušala, kaj želi povedati ta očarljivi mož. On se znova nasmehne:

»Gospodična, vaš problem je enostavno rešljiv. Celo življenje ste nizali akademske uspehe. Vsak strokovni oreh ste strli. Žal družba do pred letom dni ni znala ceniti vaših sposobnosti. Zdaj ste na razpotju. Obljubili ste izvrstno rešitev, z njo bi firmo vašega delodajalca pripeljala na pot stare slave. Gospod Robert je naš klient, zato ga poznamo. Ko je rešil en problem, je s tem posejal seme drugega. Vi dobro veste, kako je narava prepletena,« in vzdihne »ne morete si misliti, kako je naš management zapleten.«

»Gospod, najbrž vas ne razumem dobro. Zakaj sem pravzaprav tukaj?«

»Vi potrebujete uspeh. Nujno! Zdaj in ne čez deset let. Če se vam ta ključni

uspeh izmuzne, je na kocki vaša strokovna verodostojnost. Vem, ste na poti rešitve problema, vendar bo rešitev prepozna, oziroma ne boste imeli možnosti uspeha, ker bo potem vseeno. Skratka, trenutno rešitve za pot do uspeha. Edino, kar vas lahko reši je moja ponudba kredita uspeha.«

Sapa mi zastane:

»Kakšen kredit? Saj ne potrebujem denarja.«

»Gospodična, saj nisem govoril o finančnem kreditu. Noben denar tega sveta vam ne more pomagati. Robertu ste obljubili izdelek, ki je glede na razpoložljivo časovno okno izven dometa veliko večjih in bolj opremljenih laboratorijev z desetimi genijev vašega kalibra. Čez slab mesec potrebujete rezultat, sicer bo za vas igra končana. Kredit uspeha je ravno to, kar potrebujete.«

»Kaj je to?«

»Natanko to. Uspeh na kredit.«

»In koliko to stane?«

Mož sklene roke in se nasmehne:

»Aha, zdaj pa vas zanima cena uspeha. Skoraj vsi klienti najprej pomislijo na finančne klavzule. Samo za vas kratek poduk. Mnoge ničvredne stvari na tem svetu imajo visoko ceno, a mnoge najvrednejše stvari so brez cene. Uspeh, ki ga potrebujete, nima cenovne nalepke, ker je ne more imeti. Skratka, kredit uspeha nima finančnega vrednotenja.«

»Kakšna pa je potem cena? Saj vendar gre za kredit.«

»Od trenutka podpisa kreditne pogodbe boste deležni uspeha, o katerem ne upate niti sanjati.«

Vskočim v besedo:

»Kako ga odplačujem?«

Mož potrpežljivo odgovori:

»Odplačujete posmrtno. Za vsako uro uživanja v uspehu boste deset ur preživeli v telesu, ki ga mi določimo.«

Znova mi uide:

»Če sem prav razumela, moja duša ne gre v nebesa ali pekel, temveč

odpluje v neko telo. Je to?»

»Lahko bi temu tako rekli,« prikima in izpod pulta potegne tri mape:

»Vse, kar morate storiti, je podpis pogodbe v treh izvodih.«

Vzela sem en izvod in hotela zapustiti prostor, a me je mož odločno, dasiravno vljudno ustavil:

»Gospodična, nepodpisane pogodbe ne smete iznesti iz tega prostora.«

Malce nejevoljno sem odvrnila:

»Rada bi prebrala, preden podpišem. Želim se prepričati, če res ni nobenih finančnih členov pogodbe. Po naravi sem silno, ...«

»Nezaupljiva oseba,« me dopolni in strogo pribije, »naša ustanova si ne more privoščiti skritih klavzul in goljufij, tako značilnih za ljudi. Naš edini kapital je verodostojnost. Ta neprecenljiva valuta je v svetu človeškega poslovanja žal največkrat skoraj brez vrednosti. Je kot brezplačna vlačuga, ki jo lahko vsakdo nekaznovano zlorabi.«

»Ampak meni se mudi.«

»Kam?» vame zavrtla svetle oči in prikaže se sled lebdečega nasmeška, »v bife, kjer vas je znanec Luka, vaša skrivna ljubezen, napotil k Robertu?» me je čisto razorožil s svojim poznavanjem mojih navad. Moral me je zalezovati. Takoj odkima:

»Gospodična, nikogar ne zasledujem. Če mislite, da se s svojo ponudbo šalim, lahko ta trenutek odkorakate iz poslovalnice. Uspeha ste vi potrebni, ne jaz. Naj vam razkrijem skrivnost vaših neuspehov pri iskanju službe.«

Srečala sva se z očmi in uspela sem samo prikimati.

»Vaš neprestani skepticizem, večni dvom v ljudi, vam neprestano meče polena pod noge. Vsi vaši akademski uspehi izhajajo iz vašega strahu pred možnostjo, da je lahko še kdo drug strokovno boljši od vas. Želite se dokazati in tudi vaša obljuba nesrečnemu Robertu je še ena poteza v tej smeri. Na vašo srečo smo opazili to zadrego in njena rešitev je del pozitivne bilance kroga usod.«

Okamnela sem, saj me je mladi mož zadel neposredno v srce. Sama sebi sem se čudila, zakaj nisem enostavno odkorakala iz urada. Nekaj me je zadrževalo in me prisililo, da sem izgovorila besede:

»Torej, če podpišem, v pogodbi ni nobenih finančnih ali materialnih členov? Ni nobenega drobnega tiska, ki se valja v kakšnem vašem predalu? Kaj, če se kasneje premislim?«

»Te pogodbe ne morete razveljaviti, odkupiti ali kako drugače prekiniti. Podpisati morate vse tri izvode, en izvod pripada vam. Pred podpisom jo preberite. To vam toplem priporočam. Verjemite, vse je v pogodbi. Mi ne poslušamo z drobnim tiskom. Jamčimo za vaš uspeh, a vi po smrti odplačate svoj dolg do nas.«

Takrat sploh nisem razmišljala o nerazumnosti ponudbe. Pravzaprav sem izgubila vso svojo običajno razsodnost, saj je šlo za možnost rešitve moje strokovne verodostojnosti. Še smrti sem se manj bala.

»Dajte mi pisalo za podpis. Če ni finančnih in drugih materialnih klavzul, nimam zadržkov. Na fakulteti smo se šli razne igrice, bilo je zabavno. Mogoče bo tudi tokrat.«

»Gospodična, to ni igrica, razen če je za vas igra vaše življenje,« in mi ponudi nalivno pero. V oči mi je padla filigransko natančna gravura šestila, prekrižanega z dletom in kladivom. Hitro sem dala tri podpise, zgrabila svoj izvod in želela zapustiti nenavaden urad.

»Ste prepričani, da nočete prebrati pogodbe?«

Kratko priklimam:

»Zakaj pa bi? Upam, da ni kakšna skrita kamera.«

Presliši mojo opazko in vljudno pripomni:

»Saj vendar gre za kreditno pogodbo. Vi ste dobili na kredit, ki ga boste odplačali, kot je zapisano v pogodbi.«

S kretnjo ga prekinem in brez besed stopim na hrupno ulico.

Želela sem pozabiti to smešno prigodo. Šele zdaj sem se zavedla, kakšen hec sem podpisala. Pogodbo sem stlačila v aktovko in hitela proti bifeju. Ta občasna srečanja z Lukom me vedno razbremenijo skrbi.

Luka je nestrpno pogledoval proti stenski uri, ko mu pomaham. Sedem naproti njega in nagonsko poiščem njegove temne oči. Za hip me prešine spomin na moža iz nenavadnega urada.

»Malce si pozna. Skoraj sem že hotel oditi. Lina je silno tečna, če se

zadržujem izven njenih potrebnih oči.«

»Lina ... precej je ožela mojega šefa. Maloprej sem govorila z zanimivim odvetnikom, ki mi je razložil neke stvari,« in tedaj izstrelil iz mene:

»Bi lahko obiskala laboratorij tvoje firme? Rada bi videla, kje in kako delajo najboljši.«

Luka me sumničavo prebode:

»In zakaj bi rada videla?«

Skomignila sem z rameni:

»Kar tako. Saj ne more biti hud problem, če želiš bivši kolegici pokazati laboratorij skoraj svoje firme.«

»Kaj pa vem ... Lina je zelo,« kot bi iskal pravo besedo, »ljubosumna in nezaupljiva ženska.«

Nasmehnem se:

»Ti tepček, če te ne bi poznala, bi mislila, da se bojiš lastne žene.«

»Saj ne gre za strah, temveč za higieno. Ti si šefica razvoja konkurenčne firme.«

Zamahnem z roko:

»Od kdaj si postal tako moralen? Odkar si skočil v posteljo postarane silikonske plenilke?«

»Ne govori tako! Samo zato, ker si ti, bom uredil,« zaupljivo odvrne.

Dosegla sem svoje. Zdaj me je zanimala družina. Ima Luka s svojo ne ravno rosno mlado ženo kakšne otroke? Nikoli se nisva o tem pogovarjala. Iz mene izleti:

»O tem se še nisva pogovarjala. Imata kaj otrok? Pričakujeta? Saj vem,« a me nežno prekine:

»Ne,« odvrne in vzdihne, »Lina je sicer lepa roža, a takšne so tudi tiste v konzervansu. Njena biološka ura je že skoraj odbila in najbrž sta ji dovolj dva sinova iz zakona z Robertom. Osebno glede na njene posteljne navade in fukalni apetit močno dvomim, da je on njun oče. Ubogi Robert. Vzela mu je gnezdo in mu mimo grede podtaknila še kukavičje jajce.«

»Kaj pa ubogi Luka?« in poiščem njegov zasanjan pogled. Najina zvedava pogleda se srečata in oba sva vedela, koliko je ura.

Luka me je tistega jutra predstavil kot kolegico s faksa in ker nihče ni vprašal, kje delam, sem o tem molčala. Nataknila sem si prepustnico za goste. Ko sva hodila po dolgem hodniku, nisem vedela, zakaj sem ga sploh prosila za to ekskurzijo. Kar šinilo mi je, ko sem ga srečala. Mar bi raje poskušala iskati rešitev.

Pričakal naju je Janez, šef laboratorija. Obrnila sem pogled proti Luku. Rahlo plešasti možic s smešnimi ročicami in racajočo hojo je bil vljuden:

»Gospodična Ana, prijateljica podpredsednika firme je vedno dobrodošla gostja. Kot doktor doktorju, ponosni smo na svoj laboratorij. Odkar imamo,« besede mu rahlo zastanejo, »novega lastnika, smo deležni precej manj obiskov,« in dvigne pogled proti Luku. Prekinila sem zadrego, prebrano v njegovih očeh:

»Veseli me, da sem lahko tukaj,« in mu ponudila roko, pospremljeno z drobnim nasmehom. V bližini nadrejenega je bil ves softi, a je gotovo nepopustljiv in nadležen šef. Najbrž hoče ves čas nadzor nad vsem, kar se je v laboratorijih dogajalo. Izdal ga je pogled roparice na preži.

Skupaj vstopimo v velike in svetle prostore. Takoj je videti, da tukaj dela veliko strokovnjakov. Z očmi poznavalca ugotovim, da se ukvarjajo zgolj z razširjanjem in dopolnjevanjem obstoječega. Nisem zaznala ničesar novega.

Obstanem pri neurejeni mizi. Takoj prepoznam drugačno filozofijo, drugačen um in seveda drugačne zapiske. Očitno je uporabnik te mize odstopal od sterilno urejenega okolja. Zanimala me je ta drugačnost:

»Kdo pa tukaj dela? Tako na hitro sem poškilila in vidim, da ima malce drugačne koncepte.«

Janez malce mračno odkima:

»To vsakdo opazi. Skoraj leto je bil pri nas, a ni naredil nič pametnega. Z nikomer ni našel skupnega jezika in kar je huje, ni imel nobenega občutka za timsko delo. Ves čas je metal na dan nepreverjene koncepte, nesramno oporekal starejšim in še brez reda je. Pri nas je prostor samo za timske ljudi, zato smo ga po poteku pogodbe poslali na sončno upravo. Najhuje je, ker je obupno nemaren in še ni počistil mize. Sicer pa, v pogodbi piše, da je vse, kar zaposleni tukaj naredi, last firme. Teoretično je vse to last firme, a ker gre po mojem mnenju za ničvredne neumnosti, naj le pride in počisti za sabo. Kar oglejte si, kaj sanjari.«

»Lahko?« dvignem obrvi.

Pleško samo prikima.

Sicer ni lepo brskati po tujih zapiskih in računalnikih, a strokovna radovednost ima prednost. Že ob hitrem preletu prve strani zapiskov me oblije pot. Kdor koli je že to, ta je bil tik pred rešitvijo mojih problemov. Manjkale so mu samo aplikacije, ki sem jih jaz izvedla. Kot oddaljen odmev zaslišim Lukov glas:

»Si našla kaj zanimivega?«

»Lahko bi tako rekla iz čisto akademskega stališča. Sicer gre za aplikacijo brez trenutne uporabne vrednosti, vendar me zanima.«

»Vidite, mulc se je na naše stroške igral znanstvenika, pa je komaj diplomiral. In kaj je, draga kolegica, pri njegovi aplikaciji zanimivega, da vam je vzbudilo pozornost?«

Strese me kurja polt. Ta mladič je očitno prebral mojo doktorsko nalogo in svojo aplikacijo zasnoval na vprašanjih, ki sem jih izpostavila, a na njih še nisem našla odgovora. Neverjetno, kaotičen um je izpeljal raziskavo v natanko tisto smer, kamor sem jaz hotela, a še nisem našla odgovora. Neverjetno! Z mirnim glasom, da ne bi kdo česa posumil, sem odvrnila:

»Način razmišljanja. Sicer v tem delu ne vidim kratkoročne praktične uporabnosti,« in Janez me nič kaj vljudno prekine:

»Laboratorij podjetja mora služiti proizvodnji novih izdelkov, ne pa igranja z zanimivimi, morebiti celo zabavnimi idejami. Ne moremo si dovoliti izgube leta ali dveh za nekaj, kar je mogoče uporabno. Takšen način ni politika firme. Nismo dobrodelna ustanova za mlade raziskovalce. Direktorica je glede tega jasna. Firma služi denar.«

Luka doda:

»Ana, si prepričana, da gre za nepraktično aplikacijo?«

Na vprašanje mu odgovorim z vprašanjem:

»Kaj bi porekel na to, če bi ti nekdo hotel prodati kremo, ki sama nastavlja UV faktor?«

Luka se spogleda z Janezom in mu namigne, naj odgovori kot strokovnjak. Mož se pogladi po pleši in jezno zarenči:

»Nič ne bi porekel! Kaj naj porečem na neumnost, sicer zabavno, ki je ne moremo pred četrletnim obračunom zapakirati v izdelek? Kot sem že rekel,

načelo našega razvoja so izdelki in ne zabavna igra z idejami. Na kolegiju smo o teh idejah nekajkrat razpravljali, a so se vsi strinjali, da nekdo brez ustrezne prakse ne more soliti pameti izkušenemu strokovnemu timu. Mulc je bil prav nesramno posiljen in do nikogar ni kazal nobenega spoštovanja. Ni več hotel opravljati svojih rednih nalog. Kaj naj s takšnim človekom?«

Nasmehnila sem se in resno odvrnem:

»Ta vaš mladič se igra s konceptom nekakšnega inteligentnega prilagajanja UV faktorja biološke inertne zaščitne kreme. Že na prvi strani je seznam encimov, ki pod vplivom UV sevanja določajo usmerjenost nanokristalov aktivne snovi. Moje diplomska, magistrska in doktorska naloga se dotikajo tega področja, zato slučajno znam na hitro razbrati te precej konfuzne zapiske.«

»In kaj naj s tem počnemo?« vpraša Janez.

»Kot sem poudarila, gre za aplikacijo, trenutno še brez ocenjenega tržnega potenciala.«

»Torej misliš, da je nepotrebna?« zanima Luka.

»To moraš ti vedeti, saj si podpredsednik te firme,« diplomatsko odvrnem.

»Zanima me, kaj ti misliš?« uperi vame svoj vrtajoč pogled. Ravnodušno skomignem z rameni:

»Takšne aplikacije postanejo pomembne po daljšem razvojnem ciklu. To ni nekaj za polnjenja četrletnega delovnega načrta.«

Luka vrne nasmeh in s cinično obarvanim glasom odvrne:

»Moto naše firme je hitro odzivanje na trg. Vsako sezono izvedemo malenkostne dopolnitve izvirnega koncepta, spremembo embalaže in podobno. Lina zagovarja, da mora biti razvoj v službi trženja in ne obratno. Hoče rezultate in ta ekipa ji ustreže.«

Zvedavo znova pokukam na kup papirjev in proseče premerim oba sogovornika:

»Kaj boste s tem storili?«

Janez neprijazno skomigne z rameni:

»Kaj naj bi storili? Računalnik bomo formatirali, zapiske pa zmetali na star papir. Še mesec dni, preden je dobil brco, je arogantno, brez vsakršnega spoštovanja, pomislite to, zahteval podporo tržnikov. Ni lepo, kar vam pravim.

To je naše umazano perilo. Ampak naj vam bo v poduk, kaj vse misli mularija, ko pride iz faksov v realni svet. Tukaj živimo od sadov svojega dela in ne svojih sanjarij. Mulc je trdil, da se vsi ostali v ekipi ukvarjajo samo z barvo krem in embalažo in ne resničnim razvojem. Si lahko zamislite, zelen inženir hoče soliti pamet izkušenim strokovnjakom. Kakšna mladostniška predrznost! «

Luka znova poseže:

»Ana, lahko pobereš te zapiske in kar je o tem na računalniku. To lahko smatraš kot moje darilo. Mogoče nas kdaj doleti kakšno presenečenje.«

Janez doda:

»Pa je vredno časa?«

Prikimam:

»V prostem času se rada zabavam z aplikacijami brez trenutne praktične vrednosti, a so zanimive iz čisto strokovnega stališča.«

»Geslo računalnika je BioCosmetics24680,« doda in vzdihne, »gotovo ste s kakšne fakultete. Tam si lahko privoščijo takšne stvari.«

Z Lukom se spogledava in sedem za računalnik. Skoraj nisem mogla verjeti, kaj sem dobila na pladnju. Da je ironija večja, sem to našla v firmi, nasilno odvzeti in zdaj v rokah maščevalne in pohlepne nimfomanke.

Ob vodometu sredi majhnega parka se ustaviva. Luka me pogleda v oči, kot zna le on:

»Nisem vedel, da znaš tako spretno lagati.«

Zmedeno sem odvrnila:

»Kako to misliš?«

»Glede neuporabnosti raziskave, ki jo imaš v mapi in na ključku. Daj no, saj sva v istem poklicu.«

»Ne razumem,« nadaljujem z igro.

»Čeprav sem podpredsednik firme in strokovno že malce zarjavel, natanko vem, kaj pomeni spremenljiv UV faktor. To mi je omenila Lina pred nekaj meseci. Rekel sem ji, naj Jaki, tako je fantu ime, pusti proste roke, a me je zavrnila. Ne vem, čemu sovraži ljudi z vizijo, sposobne iz nič ustvariti nekaj. Ravno zato sem ti danes tako zlahka prepustil po mojem mnenju pomembno

intelektualno lastnino firme.«

Pogoltnem slino:

»Torej zate ta aplikacija ni ničvredno tratenje časa? Zakaj si mi jo dal? Veš, da jo bom nesla v svojo službo in kmalu bo na trgu biološka krema z variabilnim UV zaščitnim faktorjem. Veš, kaj to pomeni za firmo tvoje žene?«

»Kot sem rekel, Lina sovraži intelektualni preboj zato, ker je bil njen bivši takšen človek. Ona je mojster izkoriščanja danosti, ne pa njihovega ustvarjanja. Iz nič je ustvaril nekaj in ona mu je s pravnikiškim ukanami velik del tega odvzela. Ona ni sposobna ustvarjanja, saj je vrhunska mojstrica jemanja. Oklepa se obstoječega. Odsvetoval sem ji zaostritev licenčnine za tvojega šefa, a me ni poslušala. V času, ko ima firmo, razvojni oddelek ni pripravil niti enega patenta. V Času Roberta jih je vsako leto nastalo vsaj pet. Ana, zgodovina je na strani izjemnih in domiselnih posameznikov in ne konformistih, zadovoljenih z iznajdljivo molžo obstoječega.«

»Zakaj si to storil? V resnici,« poudarim.

»Eden od razlogov je, ker mi je žal, da propade nekaj dobrega, a drugi,« in se zatopi v moje oči: »ti ni jasno?«

Nov izdelek je takoj postal uspešnica. Nihče od nas ni pričakoval takšnega odziva. V dveh tednih smo prodali, kar smo načrtovali za dva meseca. Po uspešni splavitvi je Robert za vse zaslužne priredil vrtno zabavo.

»Ana, sicer si zamudila za dva meseca, a to je zdaj pozabljeno,« sem slišala iz ust tistih, ki so vedeli za mojo oblubo. Za hip sem se spomnila na brezimnega inženirja. Njemu gredo vse zasluge, saj je pogruntal skrivnost, ki se mi je vztrajno izmikala. Kje je zdaj? Kaj počne? Gotovo je slišal za naš izdelek. Odmahnila sem z glavo. Zdaj to ni več pomembno. Luka me je držal okoli pasu:

»Vidiš, svet ženejo naprej samo resnični preboji. Današnji dan je začetek zatona Linine firme.«

»Tepček, saj je to tudi tvoja firma.«

»Če bi bila moja, bi jo vrnil v Robertovo okrilje. Mogoče je zanič mož in oče, a je odličen in pošten poslovnež.«

Leto dni kasneje je Robert firmo formalno prepisal name. Še isto leto ga je srčna kap spravila v prerani grob. Žena Karmen se je zadovoljila z bogato rento, zato mi ni težila z deležem v firmi.

Zgodba se s tem seveda ne konča. Štiri leta kasneje, takrat sem Luku povila drugo deklico, zazvoni moj mobi. Odložila sem drobno bitje in prislonila aparat k ušesu:

»Ana, prosim?«

»Končno sem spoznal glas ženske, ki mi je ukradla izum,« me strese miren moški glas.

»Kaj mislite s temi hudimi besedami?« sem vrtala.

»Ste se kdaj vprašali, kdo je pustil na mizi zapiske in v službenem računalniku svoje izsledke, ki ste jih tako spretno uporabili?«

»Ne vem, o čem govorite,« sem bila ogorčena, čeprav sem v sebi vedela, kdo kliče.

»Zelo dobro veste. Jaz sem bil mladi inženir, odpuščen tik pred zaključkom raziskav o variabilnem UV zaščitnem faktorju. Tri leta sem potreboval, da sem ugotovil, na čem temelji izdelek vaše firme in kako je moja raziskava prišla v vaše roke. Lani mi je zdajšnji šef pod nos porinil revijo z vašim kitenjem s tujim perjem. Potem sem eno leto tuhtal, kaj naj storim.«

»In kaj mislite storiti,« suvereno vprašam.

»Pravno vam nič ne morem. Sam sem kriv, ker nisem že naslednji dan počistil mize. Zaradi moje nemarnosti ste to pod pretvezo akademske radovednosti storili vi. Podpredsednik firme vam je dal potrdilo, da se firma odpoveduje intelektualni lastnini z obrazložitvijo, da nima tržne vrednosti.«

»Gospod, kaj bi radi od mene? Sem prekršila kakšen zakon?«

»Niste, vendar mi,« a sem ga prekinila:

»Imate kakšen dokaz, da sem vam kaj ukradla?«

»To ne, vendar,« seveda sem mu takoj grobo segla v besedo:

»Torej se nimava o čem pogovarjati! Ko boste prinesli en sam dokaz, da sem vas odškodovala, se lahko pogovarjava. Nimam časa za takšne pogovore,« in prekinem zvezo.

Na srečo ni nikoli več poklical. Svojega uspeha nisem hotela z nikomer deliti. Zakaj bi?

Prišel je dan, ko je Luka pokopal svojo prvo ženo. Že naslednji dan je izpolnil pred leti dano obljubo. Linino firmo, oziroma kar je ostalo po »prestrukturiranju«, je priključil k moji firmi, a jaz sem se z obema deklicama preselila k njemu. Kako ironično - preselila sem se v hišo, ki jo je zgradil Robert in jo izgubil pri ločitvi. Vse se vrača, vse se plača ...

Je lahko kaj lepšega? Uživala sem v popolnem uspehu.

Leta so minevala, dekleti sta postali mladi dami. Bližal se je moj abraham. Že davno sem pozabila na skrbi izpred mnogih let. Začela sem z razmišljanjem o zabavi, ki sem si jo zamislila. Spodaj sem zaslišala, da je nekdo prišel. Prepoznala sem korake. Tedaj me v srce zadene ostra in pekoča bolečina. Globoko zajamem sapo. Bolečina objame celoten prsni koš. Celo telo strese nekakšna električna. Grozljivo zavreščim:

»Luka, na pomoč!«

Glava mi omahne nazaj in oči se zastrmijo v strop. Naslednji hip zagledam telo pod sabo. Opazovala sem sama sebe. Videla sem Luka. Urno je skočil do mene, zgrabil roko in tipal pulz. Hip kasneje je spustil mojo mrtvo roko in vzdihnil:

»Kako se je to lahko zgodilo? Najprej Lina, zdaj še Ana. Kaj se dogaja?«

Meni sploh ni bilo hudo. Nad mano se je odpiral svetel horizont. Spomine je odnašal veter nebeškega miru.

Tedaj pa, ko je postajalo najlepše, se znajdem sredi revne sobe. Torej sem se znašla v bivališču nekoga silno revnega. Poskušam vplivati na oči, skozi katere opazujem svet, a mi ne uspe. Prepustim se. Spomnim se kredita uspeha, ki sem ga podpisala pred leti. Očarljivi mladi mož mi je omenil posmrtno služenje v drugem telesu. Ta ideja se mi je takrat zdela zabavna potegavščina. Zdaj sem vedela, da je govoril resnico.

Kmalu ugotovim, skozi čigave oči gledam. To je pogled skozi oči izumitelja praktične aplikacije variabilnega UV zaščitnega faktorja.

Utopim se v boleči strani svojega uspeha.

Zdaj razumem ...

KOLOFON

Krediti onkraj (Lahko zakreditirate dušo)

copyright © 2012 - 2015 by Nojan Ekselenski. Vse pravice pridržane.

Založnik digitalnih izdaj:

Bojan Ekselenski, samozaložba

Zbirka:

Fantazija

Avtor naslovnice:

Ime in priimek avtorja naslovnice

Lektoriral

Bojan Ekselenski, samozaložba

Prelom digitalne izdaje:

Bojan Ekselenski

V Celju, 2015

1. izdaja, MPC 5,99 €

Spletna stran projekta: <http://www.samozaolzba.eu> in <http://pisatelj.net>

Tukaj pridejo podatki iz NUK-a